

Min som brukar säga: mamma, jag är förtäckt. Och måste jag ta till mig för honom så han ska vara förtäckt med vem han säger det till, säger protestanten Christine Maguire, som här syss tilltjäningsledare på kerköskolan i Pierce.

Även om det bara är en liten del av Nord-irlands befolkning som direkt berörs av våldet, har över 30 års konflikt satt sina spår i människorna. Under ytan finns ofta en rädsla som sätter gränser för vad man gör och säger.

Impuls har träffat tre arbetskamrater som berättar om hur deras liv påverkas. Möt också en tvåbarnsmamma som bor i ett av de mest utsatta områdena i Belfast.

text LENA KARLSSON • foto MARIA STEEN

Ungdomarna i Ballynafeigh klagar över att det finns så lite att göra på kvällarna.

Det känns som att leva under belägring, säger de boende i ett katolskt område i östra Belfast. Margreth McDowell har tvingats spika för fönstren för att skydda sig mot de stenar och brandbomber som kastas mot hennes hus.

NORD-IRLAND

Hopp och hopplöshet efter 30 års konflikt

Gerry McCafferty säger att han kan tänka sig att beöka alla delar av Belfast, om han har ett ärende dit. Men trots att han bott flera år i staden finns det platser som han inte har sett. Här är han tillsammans med sin fru Kerry och sonen Michael.

Man får ta en dag i taget och försöka leva så normalt som möjligt. Men människor hukar sig och försöker undvika att bli inblandade i konflikterna, säger Laura Dearden, som är volontär på ett aktivitetscentrum i Ballynagh i södra Belfast.

Gerry McCafferty och Christine Mackey, som arbetar på centret, håller med och tillägger att alla är trots på våldet och den mistro och rädsla som det för med sig.

Vi dricker te och de berättar om hur deras vardag påverkas av konflikten. Det är inte ofta Laura, Christine och Gerry talar om sådana saker, men samtalet blir både öppet och livfullt.

Laura och Christine bor i Ballynagh sedan länge, medan Gerry nyligen flyttat härifrån. Han är katolik och kommer från en by utanför Belfast, Christine, som är född i staden, är protestant och gift med Pierce, en katolik. Laura och Gerry är protestanter, liksom hennes man. Men dottern är gift med en katolik.

BLANDAD MORÅDE

Laura Dearden växte upp i England, men familjen flyttade hem till Nordirland när han var 16 år. Då, på 1960-talet, hade hon vaga begrepp om vad som skilde katoliker från protestanter:

– I England var den enda skillnaden att de slupp vara med på religionsundervisningen. Men hon insåg snabbt att i Nordirland var det mer komplicerat än så.

Ändå bodde människor mer blandat då än nu. I våldets spår har segregation ökat, särskilt bland arbetarklassen. Man bor bland "sina egna" eftersom man känner sig säkrare då. Det finns barn som aldrig har träffat någon från den andra sidan.

Ballynagh är ett ovanligt blandat område för att vara Belfast. Här bor inte bara katoliker och protestanter tillsammans, utan också människor från olika socialgrupper. Många protestantiskatolska par som Christine Mackey och hennes man har flyttat hit eftersom det anses vara säkert för dem att bo här.

Gerry McCafferty som nu bor i ett protestantiskt område märker skillnaden. Där kan han ibland bli rädd när han möter människor han inte känner på gatan.

– Jag funderar inte på om de är protestanter eller katoliker, men jag orsår mig för om de kan veta vad jag är, säger han.

DELAD GATA

Räkt genom Ballynagh passerar Ormeau Road, där centret ligger. I äga togelhus kan man gå utanför Belfast, Christine, som är född i staden, är protestant och gift med Pierce, en katolik. Laura och Gerry är protestanter, liksom hennes man. Men dottern är gift med en katolik.

Ormeau Road består av två delar. En bro någons hundra meter från centret bildar gräns. På andra sidan bron bor numera nästan bara katoliker.

1992 sköts här fem katoliker ihjäl på ett vaddslagningsfält. I samband med den protestantiska Oranienordens stora parad den 12 juli blir det då och då våldsamma konfrontationer kring bron, då katoliker försöker hindra ordenshörderna från att marschera genom deras kvarter.

– Centret omdirigerar där man försöker få ungdomar från båda sidor att mötas, men blir det oroligheter i juli brukar mycket av det utstådskommit rivas upp, och vi måste börja om från början, berättar Gerry McCafferty.

Redan på förmiddagen börjar protestanter

och katoliker sätta upp flaggor längs Ormeau Road. I Ballynagh vajar brittiska flaggor invid fanor med protestantiska halvmiträta grupperns namn och symboler. Nyå för 13 år de israeliska flaggorna.

På andra sidan bron har palestiniska flaggor hissats vid sidan av den irländska trikoloren, och väggmålningarna visar på stöd för Irlands republikanska armén (IRA).

Laura, Christine och Gerry besörs illa av flaggrinderna. Laura Dearden säger att hon inte längre vill ha en brittisk flagga i sitt fönster eftersom hon inte vill förknippas med detta.

Värre än flaggor är väggmålningarna, påpekar Christine Mackey, och berättar att förra året målades en bloddrypande röd näve på en busshög, med Ulsters försvarsförbunds (UDA) namn. Det är senare år den fortfarande kvar.

– Det är ingen som ber om lov för det här, säger hon.

Själv säger hon inte ingripa.

– Det borde gå att göra något om majoriteten slöt sig samman, men det finns en oskriven regel om att man ska ligga lågt.

DÅ VAR BELFAST EN SPOKSTAD

Sedan fredspöcessen kom igång på 1990-talet har livet i Nordirland säkra normaliserats och betydligt färre människor dödats i dag än under konflikterna.

Laura Dearden och Christine Mackey jämför med hur det var när de var unga och tycker att mycket trots allt har blivit bättre.

– På 1970-talet var Belfast som en spökstad, och det fanns ingenstans att gå, säger Christine Mackey.

Numera är stadens centrum "mångkulturellt" och det kan alla gå. Nya butiker, restauranger och baren har öppnats. Männis-

Aktivitetscntrnt ordnar luncher som både protestanter och katoliker från Ballynagh deltar i.

kor rör sig mer fritt än tidigare, men fortfarande finns det många platser i Belfast som såväl Gerry som Laura och Christine undviker. Jag som är en tillfällig besökare har sett mer av staden än de.

– Jag har bott här i 33 år och har aldrig varit på Falls Road eller i Ardoyne, säger Laura Dearden och räknar upp platser som bara ligger någon halv mil bort.

Hennes svärsön, som kommer från ett oroligt område, tar ofta omvägar för att inte utsättas sig för risker. Han promenerar inte på den katolska delen av Ormeau Road efter klockan sex på kvällen.

– För min man är det inga problem, eftersom han var ut i Gerry Adams (Declare för Sinn Féin, IRAs politiska gren), säger Laura Dearden.

ALLTID PÅ VAKT

Väldet har gjort att människor utvecklar åttarsignaler för att undvika problem. Det finns en vaksamhet i det sociala umgänget. Man vaktar sin tunga och säger bara vad man tycker tillsammans med människor man känner väl, säger de tre.

En katolsk mamma har berättat att hennes nioåriga dotter vet att hon ska ta en koppa över skolkonferensen när de handlar i den protestantiska gallerian, trots att de aldrig har pratat om det.

Flickan säger inte heller sitt namn, inte heller när de är ute tillsammans.

Namnen avslöjar ofta vilken grupp man tillhör. En katolik heter Sillian Bily och en protestant tiller till Liam. Att friga vilken skola någon har gått i är ett annat sätt att ta reda på om någon är protestant eller katolik, eftersom bara några få procent av barnen går i integrerade skolor.

Vilket fotbollslag man håller på visar också vilken grupp man tillhör. Det är inte norrländska lag som gäller, utan skotska. Katolikerna håller på Celtic medan protestanterna hejar på Glasgow Rangers.

Allt fler blir fotbollsröjror, men det är inget man kan göra var som helst. Christine Mackey säger att hon inte i stan sig en pojke med en Celtic-tröja knuten runt midjan.

– Jag tänkte, oj vad han är modig, för sånt kan provocera, säger hon.

HOPP OCH FÖRTVILNAN

När fredsavtalet sköts påskén 1998 fanns ett stort hopp om en förändring, säger Gerry McCafferty.

Men vägen mot verklig fred är inte lätt och kriserna har varit många. I början av oktober i år hävde den brittiska regeringen Nordirländs självstyre för fjolde gången.

Sedan förra sommaren har väldet ökat i framför allt delar av östra och östra Belfast.

– En del av bröken handlar om psykosociala ungdomar som låtsas för att de inte har något bättre för sig, säger Gerry McCafferty.

Men många konfrontationer organiseras av halvmiträta grupper på båda sidor, försätter han. Anklagelser riktas mot såväl IRA som protestantiska grupper som UDA och Ulsters frivilligkår (UVF). Både protestanter och katoliker utlar om samordnade attacker och angräpnar par hjälp av människor från andra delar av Belfast.

– Det gäller en del människor att konflikten fortsätter, säger Christine Mackey.

Men varken hon eller de andra har något tydligt svar på varför våldet har ökat.

– Jag tror inte ens de som deltar i bröken vet förloppet, säger hon.

Tillron till vad politikerna kan utärta är liten.

– Vi röstade in dem, sedan har allt skett bakom stängda dörrar. Vi har ingen insyn i vad de gör, säger Gerry McCafferty som tror att de politiska ledarna måste bytas ut innan man kan komma vidare.

– Man måste fortsätta försöka hitta lösningar, säger han, och tillägger att han försöker hålla hoppet vid liv, om inte för sig själv så för sina två barn.

Läs och delaktar artikeln på www.impact.nu

fakta Nordirland

Yta: 13 576 km²
 Befolkning:
 1 685 000 (folkräkning 2000)

Provinshuvudstad:
 Belfast, 297 000
 invånare (1999)

Enligt gamla siffror utgör protestanterna 60 procent av befolkningen och katolikerna 40 procent. Några nya uppgifter från folkräkningen 2000 har ännu inte publicerats. Men enligt pressuppgifter har skillnaden minskat betydligt och det talas om 49 procent protestanter, 46 procent katoliker och 4 procent övriga.

Språk: engelska.
Historik: Konflikten i Nordirland har gamla rötter, men den senaste våldsvågen, i Nordirland kallad The Troubles, blossade upp i slutet av 1960-talet. Åren 1969–1998 dödade över 3 600 människor. Även om man talar om motsättningar mellan protestanter och katoliker handlar det egentligen inte om någon religiös konflikt. Orsakerna till konflikten är framför allt politiska, sociala och ekonomiska.

1998 slöts ett historiskt fredsavtal och Nordirland fick ett begränsat självstyre i Storbritannien. I enlighet med avtalet har en regering med företrädare för de största partierna på båda sidor stört provinsen. Men fredsprocessen har varit fylld av kriser och bakslag, och flera gånger har självstyret hävts, senast i mitten av oktober i år.

Caroline Wood och hennes väninna Mary Foster gör sällskap för att hämta sina minsta barn i skolan. De berättar om hur de ofta utsätts för verbala hot, och om hur stenar har kastats mot dem även när de har haft barnen med sig.

”Var är freden?”

– Det här ska föreställa en fredsprocess, men vi har inte fått någon fred. Var är freden någonstans?

Caroline Wood, protestantisk tvåbarnsmamma i norra Belfast, är förtvivlad. Sedan förra sommaren har hennes hus attackerats varje vecka.

text LENA KARLSSON foto MARIA STEEN
 karta SVENSKA GRAFIKBYRÅN

Caroline Wood bor i White City, ett protestantiskt bostadsområde i en del av staden som numera domineras av katoliker. Vanligtvis brukar våldet öka kring sommarens protestantiska parader, men nu har oroligheter förekommit under hela året.

Det var förra sommaren angrepen mot Caroline Woods hus tog fart på allvar. Sedan dess för hon dagbok över yad som sker.

28 juli 2001: En brandbomb kastas in på grannens tomt... 19 juli: Husen evakueras på grund av en

bomb... 29 juli: Evakueras på nytt sedan en hemmagjord bomb hitats... 3 juni 2002: Upplopp...

Husen skyddas av flera meter höga stängsel. Listan över vad som kastas mot huset är ändå lång: flaskor, stora stenar, splitterbomber med mera. Efterhand som grannhusen tömms har Caroline Woods hus blivit mer utsatt.

De två barnen får illa. Tonårsdottern går på samtal och måste ibland äta lugnande tabletter.

Inga av Caroline Woods försök att få slut på angreppen har hittills givit några resultat.

– Politikerna säger att så här kan ni inte ha det, men sedan händer ingenting, säger hon.

Samtidigt finns en stark sammanhållning i White City. Alla ställer upp för varandra när bråken börjar.

Caroline vill inte lämna White City.

– Någon gång måste man sluta springa, men katolikerna kommer, inte att ge sig förrän de tvingats ut oss i havet. De vill inte ha oss i Nordirland, säger hon.

I det katolska området på andra sidan motorvägen berättar familjerna om samma slags rädsla, samma oro för barnen och samma starka sammanhållning och behov av att försvara sig.

Hatet och den djupa misstron är också påtaglig, samtidigt som man bide på den protestantiska och den katolska sidan är medveten om att alla förlorat på att allt fortsätter som nu.

Läs och debattera artikeln
 på www.impuls.nu

